משנה · אחרונים · פתח עינים · סדר קדשים

פתח עינים על משנה מדות

רבי חיים יוסף דוד אזולאי [החיד"א]

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

פתח עינים על משנה מדות

רבי חיים יוסף דוד אזולאי [החיד"א]

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/פתח-עינים-על-משנה-מדות/
הקובץ נוצר ב־17 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק ב 4
משנה ב 4
פרק ג 4
משנה ד 4
פרק ד 4
משנה ז 4
פרק ה 5
משנה ג 5
משנה ד 5

פרק ב

משנה ב

א"ל ר' יוסי עשיתן כאלו עברו עליו את הדין וכו'. יש להבין דאטו נעלם מר' מאיר דבר זה. ואפשר דבעינן תרי מילי אחד שישוב וא' שיכירו בו שאינו עושה להערים רק פיו ולבו שוין ולכך ר"מ נקט סוף הדבר דכשישוב יתן בלבם שהוא שב בכל לב ואינו לגנוב דעתם ויכירו האמת וז"ש יתן בלבם ויקרבוך. והגם שזה כונת ר' מאיר סובר ר' יוסי דאין לומר לו כך דהוא לא יבין את זאת רק יסבור שעברו עליו את הדין ולכן צריך שיאמרו בלשון ברור יתן בלבד ותשמע לדברי חבירך ויקרבוך שיכירו שבאמת אתה שב. ונמצא שבדברים הללו נכלל הכל תחילת הכל שתשמע. ולא יחשדוך שאינו מלבד אלא יקרבוך ואין להקשות דמה הלשון אומרת השוכן בבית הזה יתן בלבך וכו' והלא הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים ואיך קאמר יתן בלבך. די"ל דבהכנעה זו שהוא אומר שהוא מנודה זהו אתערותא דלתתא ובעו רחמי שה' יגמור בעדו מאחר דאיכא התחלה יען כי נכנע ודוק:

פרק ג

משנה ד

שהברזל נברא וכו'. אפשר לרמוז כי החרב חלק עשו כמ"ש ועל חרבך תחיה וכן ברזל גימטריא לחרב עם הכולל גימטריא אל זר עם הכולל. והמזבח נברא להאריך ימים כמ"ש פ"ק דכתובות א"ר אלעזר מזבח מזין ומזיח מחבב ומכפר היינו מכפר היינו מזיח מזיח גזרות ומכפר עונות ונמצא דהמזבח סיבה להאריך ימים כמשז"ל שאלו לחכמה חוטא מה עונשו וכו' הנפש החוטאת היא תמות והתורה אמרה יביא קרבן ויתכפר למדנו שע"י הקרבן בטל עונשו שהיה לו למות במעלו וכשמקריב קרבן מזיח גזרות ומכפר עונות ומאריך ימים:

פרק ד

משנה ז

ההיכל צר מאחריו ורחב מלפניו. אפשר לרמוז כי היכל גימטריא אדני ורומז לשכינה כשהיא אב"א כשהיא בסוד נקודה צר לה וז"ש ההיכל צר מאחריו כשהיא לאחורי ז"א וכשיושפע אור החסדים והמוחין מתגדלת ובאה לפניו בעת היחוד פב"פ ואז רחב מלפניו ודוק והארך וא"ש ההי"ב:

פרק ה

משנה ג

לשכת הפרוה. פירש הריטב"א בחידושי יומא על דף י"ט מגוש א' שמו פרוה והיה חופר מחילות תחת המקדש שיראה עבודת יה"כ לפני ולפנים והרגישו בו כשהיה חופר בעזרה והרגוהו שם ועשו שם לשכה וקראוה על שמו. ועיין בפירוש רבינו הרמב"ם והרא"ש משם ר"ח ויש שינוי ביניהם כמבואר אל עין הקורא. אבל מ"ש רבינו עובדיה אינו מחוור וכבר השיגו הרב תוספת י"ט ועיין בפירוש רבינו שמעיא:

ועל גגה היה בית הטבילה. פירוש שהיה שם מקוה שמשכו לו מים מעין עיטם. הריטב"א שם וכ"כ הרמב"ם:

לשכת העץ. עמ"ש הראב"ד בהשגות פ"א דבית הבחירה ומ"ש מרן בכ"מ והתי"ט ולח"ש ובמכילתא:

משנה ד

לשכת הגולה. ראיתי לאחד קדוש שנקד הגולה הו' בשורק מלשון וגולה על ראשה עכ"ד. והוא דעת הראב"ד ורבינו יהונתן. אבל רש"י פירש שנקראת כן שעשאוה בני גולה:

לשכת הגזית. פירש הריטב"א שהיתה בנויה אבני גזית שלא נאסר אלא במזבח אבל בשאר מקומות מותר ובלבד שיגררוהו בחוץ כדכתיב כל כלי ברזל לא נשמע בבית בהבנותו ויש שפירש שנקראת לשכת הגזית ששם דנין את הכהנים ומסלקין הפסולין מלשון ויגז שלוים וכן גזי נזרך וכן פירש בתשובות הגאונים עכ"ד הריטב"א ועיין להרב יעב"ץ בלחם שמים במשנתינו ובביאורו להלכות בית הבחירה בסוף לחם שמים ח"א שחתר וחקר בזה. ונעלם ממנו פירוש הגאונים הנזכרים שהביא הריטב"א ע"ש: